

תשורה

משמחת נישואין

של

מנחם מענדל וחי' מושקא

קניבסקי

ויביל אפסא שיה
דייטש דיין און
אפסא ומכה און
אויך שפילדע דיין
און די חסידות און
חסידות.

יום חמישי, ז' תמוז, ה'תשס"ח

בס"ד

פתח דבר

אנו מודים להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו החתן התמים הרב מ' מנחם מענדל שי' עב"ג הכלה מרת חי' מושקא תחי'.

התודה והברכה מובעת בזה לבני משפחתנו, ידידינו ומכירינו שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחתנו ולברך את צאצאינו שיחיו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בתור הבעת תודה לבבית והוקרה לכל הנוטלים חלק בשמחתנו, מוגשת בזה תשורה מיוחדת – מיוסד על הנהגתו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ שחילק 'תשורה' בחתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו – הכוללת: כתבי קודש, רישומי דברים, הגהות ומענות – מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ועוד. – רובם בפירסום ראשון.

הא-ל הטוב הוא ית' יברך את כבודו ואת אנשי ביתו יחיו בתוך כלל אחב"י בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובמיוחד בברכה העיקרית שנזכה ללכת משמחה זו לשמחה העיקרית "שמחת עולם על ראשם", בהתגלותו המיידית של מלכנו משיחנו.

משפחת גרונור
קרית-גת

משפחת קניבסקי
כפר סבא

תשורה משמחת נישואין - ז' תמוז ה'תשס"ח

מכתב הרבי לרגל הולדת החתן

קאנעוועטקייט - נפול טובא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

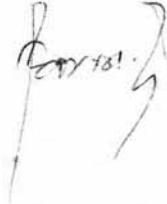
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.
בייה, טייז אייר תשמ"ו
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"כ וכו'
מוה' אהרן יצחק שי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולד להם בן למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו של אברהם
אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כן יכניסוהו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביחד עם זוג' תי'
מתוך הרחבה.

בברכת מזל טוב

גראנער-ק. ג.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בייה, י"ג כסלו תשמ"ד
ברוקלין

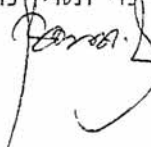
הרה"ח הו"ח אי"א נו"כ
עוסק בצ"צ כו' מו"ה
מנחם מענדל שי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולדה להם בת למזל טוב
ונקרא שמה בישראל חיי' מושקא תלי'

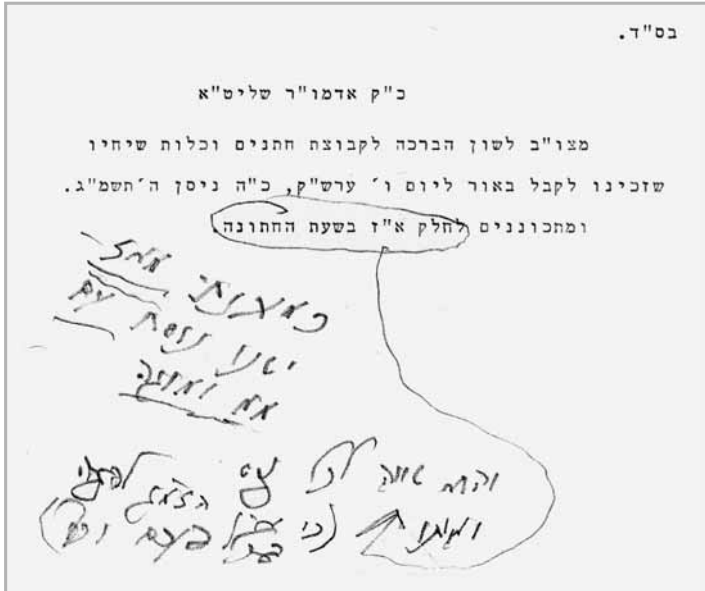
הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם זוג' תי'
לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

-ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, אשר
מנהגנו הוא לאמר גם בלידה בת לתורה ולחופה
ולמעשים טובים, ע"פ מרז"ל (ברכות י"ז א) נשים
במאי זכין באקרובי' כו' באתנוי' כו' ונטרין כו'.

בברכת מזל טוב

מכתב הרבי לרגל הולדת הכלה

ברכה השווה לכל נפש

מענה לקבוצת חתנים וכלות שביקשו מהרבי שיגיה עבורם את נוסח הברכה שזכו לקבל ביחידות הכללית, באור לכ"ה ניסן ה'תשמ"ג, בכדי לחלק למשתתפים בחתונה:

כמענתי מאז - ישנו נוסח* עם מ"מ [= מראי מקומות] ומוגה

והוא שווה לכל נפש

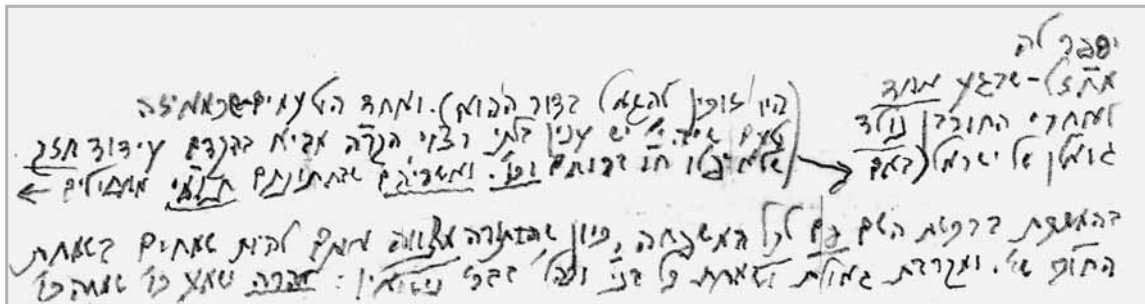
ואותו [לחלק בשעת החתונה] (כי אין הזמ"ג [= הזמן גרמא] להגה בכל פעם וכו')

ישנו נוסח: ברכה לקבוצת חתנים וכלות, מאור ליום הרביעי, כ"ב כסלו, ה'תשמ"ג - נדפס בלקו"ש ח"כ ע' 575 ואילך.

שמחת חתונה מקרבת את הגאולה

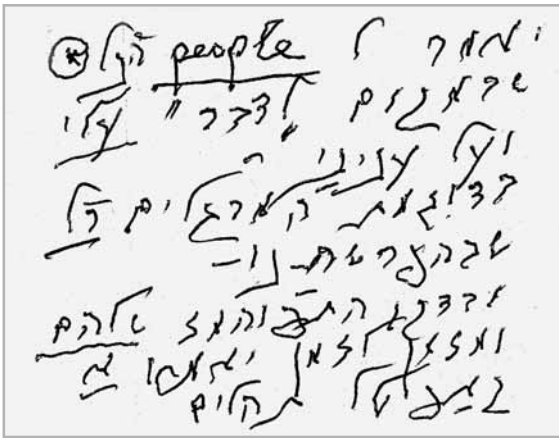
מענה (משלהי סיון תשמ"ב) לחתן שביקש עצה, איך לעודד את כלתו שתהי' בשמחה ביום החתונה, לאחר שאירע אבילות לאמה בשבוע שלפני החתונה:

יספר לה מחז"ל - שרגע אחד לאחרי החורבן נולד גואלן של ישראל (באם היו זוכין להגאל בדור ההוא). ואחד הטעמים - שכמאיזה טעם שיהי' יש ענין בלתי רצוי, הקב"ה מביא בהקדם עידוד חזק שלא יפלו ח"ו ברוחם וכו'. ואשריהם שבחתונתם תומ"י [= תיכף ומיד] מתחילים

בהמשכת ברכות השם גם לכל המשפחה, כיון שהתורה מצווה אותם להיות שמחים בשמחת החו"כ [= החתן וכלה] שי'. ומקרבת גאולת ושמחת כל בני" [= בני ישראל] וכהל' [שון] בברכ' [ות] נישואין: מהרה ישמע כו' שמחה כו'.

מעשה המרגלים!

מענה לאחד שכתב ששמע מאנשים שלא כל המכתבים שנמסרים למזכירות מועברים לרבי:

יאמר ל people הנ"ל
שבמקום "לדבר" עלי
ועל עניני -

בדוגמת המרגלים ר"ל
שבהפרשתנו -

יבדקו התפוחה"ז [= התפילין והמזוזות] שלהם
ומזמן לזמן יאמרו א
קאפיטל תהלים

יהדותם של העליה הפלאשית

במכתב שלפנינו מגלה הרבי את יחסו אודות יהדותם של העליה הפלאשית לארץ הקודש. יש לציין שמכתב זה נכתב כנראה טרם גילה הרבי את דעתו ברבים ומסר את הוראותיו למוסדות חב"ד בארה"ק ביחס להם:

לכתבו ע"ד [= על דבר] אי-המענה ע"ד: 1) הפאלאשים - פס"ד בשו"ע [= פסק דין בשולחן ערוך] - (שלבד רב מארי דאתרא - בנוגע למילי דאתרא) אין חיוב על כאו"א [= כל אחד ואחד] לחקור ולברר שאלות וכו' -

אבל באם חקר ובירר ככל הצורך - חל ע"ז [= על זה] "לא תגורו מפני גו" ומחוייב לפרסם, אפילו באם לא ישמעו לו.

התחלתי החקירה - ותיכף ראיתי שהשקו"ט [= שהשקלא וטריא] בדברי פוסקים שלפני מאה שנים ויותר, ובנתיים היו מלחמות ונדודי אוכלוסיא (כולל - הנ"ל) וגזירות ושהכריחום לכו"כ [= לכמה וכמה] ענינים וכו' כמפורסם ובה אין חקו"ד [= חקירה ודרישה] וכו' כמעט כלל

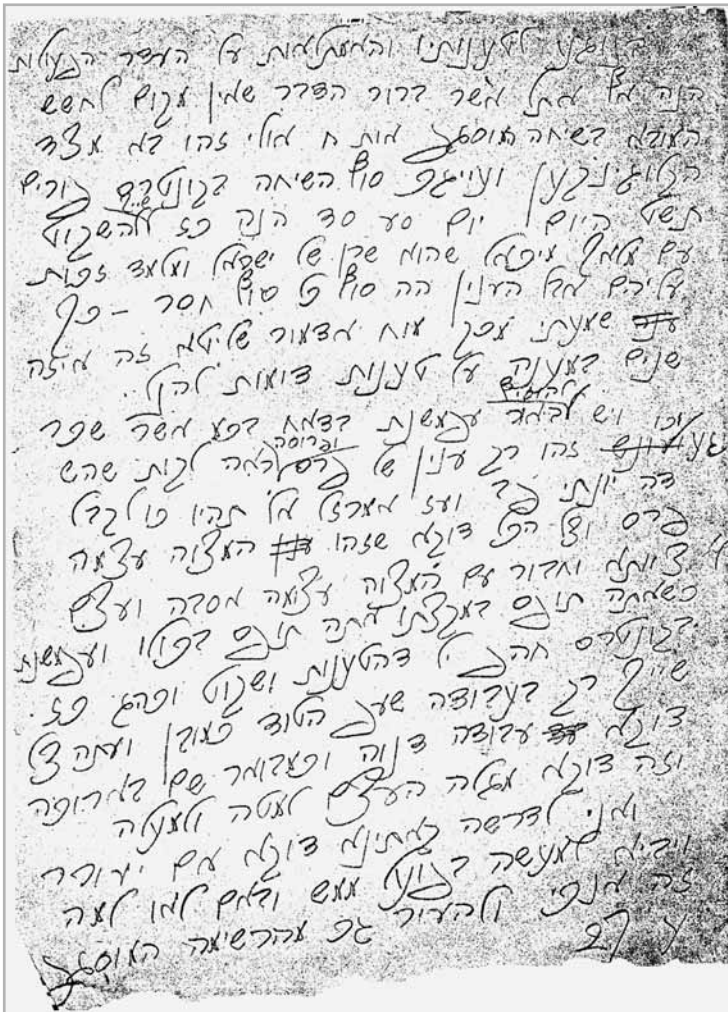
2) הו"ל [= הוצאה לאור] דברי הראשונים כמלאכים במ"מ [= במראי מקומות] וכו' (לאחרי הצלחתו במד"ת)

3) השתדלותו בנוגע לפ' [לונגי] בהאזואי.

ועדיין מחכה אני לזמן פנוי ואומץ רוחי "לתבוע" ממנו כ"ז [= כל זה] במכתב מסודר ובסגנון המתאים.

ואסיים בבר' [כת] מז"ט מז"ט, ובשו"ט [= ובשורות טובות] בכל הנ"ל.

עבודת ה' בזמננו

חלק ממכתב הרבי מקיץ תש"ט:

בנוגע לטענותיו והאמתלאות על העדר הפעולות, הנה אף את"ל [= אם תמצוי לומר] אשר ברור הדבר שאין מקום לחשש המובא בשיחה המוסג"פ* [= המוסגרת פה] אות ה, אולי זהו בא מצד הקלוגינקען, ועייג"כ [= ועיין גם כן] סוף השיחה בקונטרס פורים תש"ט, היום יום ס"ע סד. הנה כ"ז [= כל זה] שייך להשקו"ט [= להשקלא וטריא] עם מלאך מיכאל שהוא שרן של ישראל ומלמד זכות עליהם, אבל הענין ה"ה [= הרי הוא] סוף כל סוף חסר - כך שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א זה איזה שנים במענה על טענות דומות להנ"ל.

ויש להוסיף ביאור

מנחם מענדל וחי' מושקא שיחיו קניבסקי

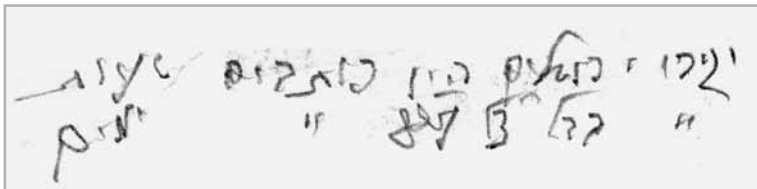
עפמשנ"ת בדא"ח בכ"מ [= על פי מה שנתבאר בדא"ח בכמה מקומות] אשר שכר ג"ע [= גן עדן] וכו' זהו רק ענין של פרס ופרוסה, ראה לקו"ת שה"ש ד"ה [= לקוטי תורה שיר השירים דיבור המתחיל] יונתי פ"ב [= פרק ב], וע"ז אמרז"ל [= ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אל תהיו כו' לקבל פרס, וצ"ל [= וצריך להיות] הכל דוקא, שזהו המצוה עצמה, ל[שון] צוותא וחבור עם המצוה עצומ"ה אסב"ה [= עצמות ומהות אין סוף ברוך הוא], ועצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו, ועפמשנ"ת בקונטרס חה"פ י"ל [=חג הפסח, תש"ט, יש לומר] דהטענות ושקו"ט וכה"ג כ"ז שייך רק בעבודה שע"פ הטו"ד [= שעל פי הטעם ודעת] כמובן, ועתה צ"ל דוקא עבודה דנו"ה [= דנצח והוד] וכמבואר שם בארוכה, וזה דוקא מגלה העצם למטה ולמעלה.

ואני לדרשה קאתינא דוקא אם יעורר ויביא למעשה בפועל ממש ובאם לאו למה זה אנכי, ולהעיר ג"כ מהרשימה המוסג"פ* ע' 27.

בשיחה המוסג"פ: שיחת ל"ג בעומר תש"ח (נדפסה בשנת תש"ט בלקוטי דיבורים חוברת ל' - לקו"ד כרך ג' ע' תקיז. סה"ש תש"ח ע' 227).

מהרשימה המוסג"פ: לקו"ד שם - ע' תקכו.

כתיבת תאריך במכתבים

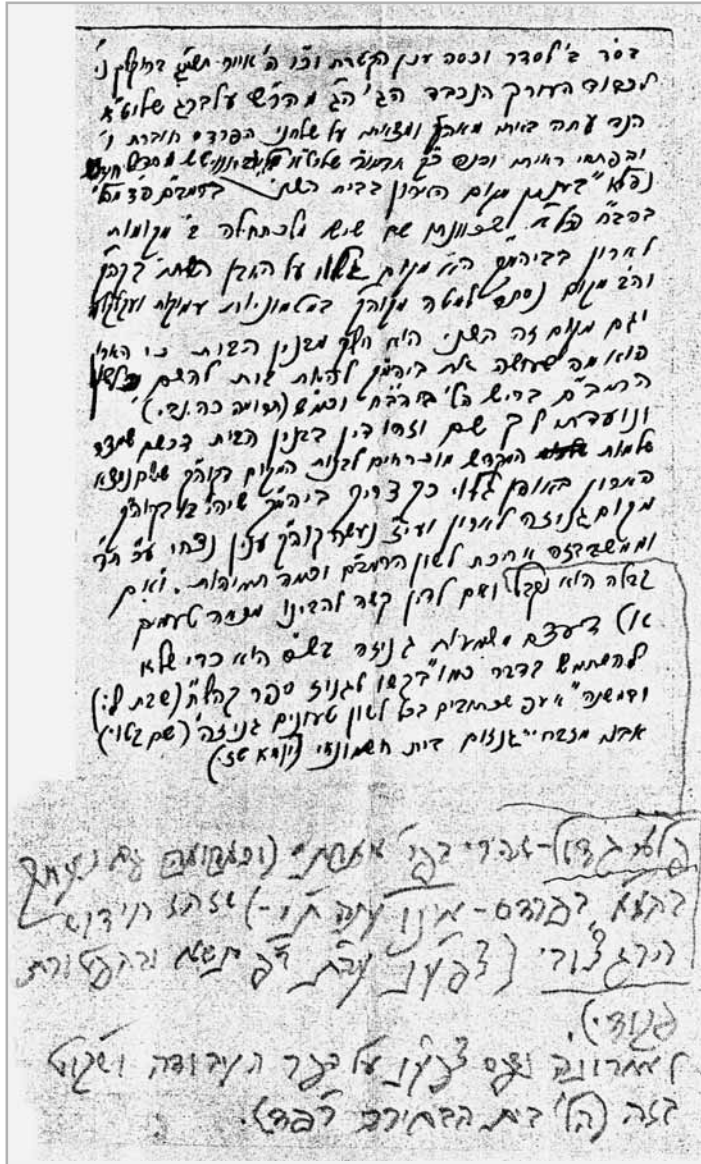

לאחד שבמכתביו לרבי, לא הקפיד על כתיבת התאריך בראש המכתב, כתב הרבי:

יקירי ירושלים היו כותבים שעות

" [= יקירי] בבל צ"ל עכ"פ [= צריך להיות על כל פנים] " [= כותבים] ימים

גניזת הארון בבית המקדש

בלקו"ש חכ"א ע' 156 ואילך נדפסה שיחת הרבי, בה מבאר חידוש נפלא ברמב"ם ריש פרק ד' מהלכות בית הבחירה, בגדר גניזת הארון בבית המקדש. השיחה נדפסה גם-כן בירחון הפרדס בשנת תשמ"ג, ואחד הקוראים כתב מכתב (בעילום שמו) עם הערות על השיחה, לעורך הפרדס, הרב שמחה עלברג. הרב עלברג העביר את המכתב לרבי שענה על כל שאלותיו. לתועלת הקוראים, מועתק המכתב בשלימותו, והערותיו של הרבי שולבו בתוך המכתב, באותיות מודגשות:

בס"ד. ב' לסדר וכסה ענן הקטורת וכו', ה' אייר תשמ"ג, ברוקלין נ"י.

לכבוד העורך הנכבד הג' הג' מהר"ש עלברג שליט"א

הנה עתה באתי מאה"ק ומצאתי על שלחני הפרדס חוברת ו', ובפתחי ראיתי והנה כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש מחדש חידוש נפלא בענין מקום הארון

בבית [המקדש] השני, ברמב"ם פ"ד מהל' בהב"ח הל"א, שכוונתו שם שיש מלכתחילה ב' מקומות לארון בביהמ"ק, הא' מקום גלוי על האבן השתי' בקה"ק, והב' מקום נסתר למטה מקוה"ק במטמוניות עמוקות ועקלקלות, וגם מקום זה השני הוא חלק מבנין הבית, כי הארון הוא מה שעושה את ביהמ"ק להיות בית להשם, כלשון הרמב"ם בריש הל' ביהב"ח וכמ"ש (תרומה כה, כב) ונועדתי לך שם, וזהו דין בבנין הבית, דכשם שמצד שלמות המקדש מוכרחים לבנות המקום בקוה"ק ששם נמצא הארון באופן גלוי, כך צריך ביהמ"ק שיהי' בו בקוה"ק מקום גניזה לארון, ועי"ז

מנחם מענדל וחי' מושקא שיחיו קניבסקי

נעשה קוה"ק ענין נצחי. ע"כ תכ"ד. וממשיך בזה אריכת לשון הרמב"ם וכמה תמיהות.

ואם קבלה היא נקבל.

פלא גדול - שהרי

בפי' [רוש] אמרתי (וכמדומה גם נעתק בהמ"מ [=] בהמראי מקומות), **בפרדס - אינו עתה תח"י** [= תחת ידי] (- שזהו **חידוש הרגצובי** (צפע"נ עה"ת ר"פ [=] צפנת פענח על התורה ריש פרשת) **תשא** ובהפטורת פקודי).

לאחרונה נדפס צפע"נ על ספר העבודה ושקו"ט בזה (הל' בית הבחירה רפ"ד).

ואם לדין, קשה להבינו מכמה טעמים:

(א) דעצם משמעות גניזה בש"ס היא כדי שלא

להשתמש בדבר, כמו בקשו לגנוז ספר קהלת (שבת ל:), ובמשנה: "אע"פ שכתובים בכל לשון טעונים לגנוז ספר" (שם קטו.), אבני מזבח גנוזים בית חשמונאי (יומא טז.), אור שברא ביום א' עמד וגנוז (חגיגה יב.), ובכ"מ בש"ס. א"כ גם גניזת הארון משמע שלילת פעולתו עכשו בזה"ז, והי' לו לומר נחבא הארון או נסתר הארון.

הרי גם בארון לא נשתמשו מאז - בנוגע לפעולה - (הזי' על הכפורת), אבל לא בנוגע לקדושת הארון ולהוספה עי"ז [= על ידי זה] בקדושת הבית בדרך ממילא

(ב) הלא עיקר עשיית הארון מבואר בפ' הוא כדי שיהיו הלוחות מונחים בו, כמ"ש ונתת אל הארון את העדות (תרומה כה) אין בארון רק שני לוחות העדות (מלכים א, ח), וגם שברי לוחות

היו מונחים שם, ובס"ת יש פלוגתא (ב"ב י"ד.). ומכיוון שנגנזו הלוחות ג"כ שוב לא הי' צורך לארון (עי' מנ"ח מ' צ"ה)

אינו מובן כלל הרי נגנזו בדרך ממילא ע"י שנגנז הארון

ואם משום השראת השכינה שעליו, כנראה מד' כ"ק שהביא את הפ' ונועדתי לך שם, א"כ מה יועיל לזה המטמוניות העמוקות והעקלקלות, וכי זהו כבוד השכינה, הלא מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה, והוא מאמר מוסכם לכ"ע (סוכה ה.).

בצפע"נ כי תשא וכו' ציין לזבחים (כד, א) דדוד עד ארעאית תהומא קדיש

ג) וביותר תמוה להעמיס חידוש כזה בדברי הרמב"ם ז"ל ביד החזקה, שכל דבריו שם בנויים על אדני מקורות הש"ס בבלי וירושלמי תוספ' וכו'. ואם הרמב"ם רוצה לחדש איזה דבר הוא אומר בלשון "יראה לי" כידוע, ומבאר דבריו באר היטב לא ברמזים, בפרט בדבר שלא בארו חז"ל אף ברמז.

ס"ד כוונתו הק' נעלמה ממני וצ"ב.

ראה בצפע"נ שם שציין לבבלי וירושלמי. ובהפטורת פקודי שם – להפסוק שבהפטורה

ואני כתבתי בחפזי ויש להאריך

מנחם מענדל וחי' מושקא שיחיו קניבסקי

לפנינו צילום מכתי"ק של אגרת כללית פרטית של הרבי - הראשונה - מיום י"ב אייר תש"ט.
נדפסה באגרות קודש ח"ג ע' קב-ג.

הרהר הווא איז נא וכו' צהורי שי
 אורח וזרע
 צפתנו נתנו וזאת שבת אהבת
 ה' זוב אל דעוצר הדע וזבאי וזכה
 דו את הרקיק דאן היות אמתים
 ופאנת דשיחה הן סד וזכא
 וזאוי אף דנישור הצנינים בהב אל דעוור
 צרוצא קצטפ על עב דזכר וכו' אמתים א
 דן ארן העיון בנזוסה ויערד א הן נזוסה
 וזעו אף דעוצר אפ כו' אמתים תלית העי צרפסוי
 בנאיות התורה דזכר שניה דיוק גה צוקא והזכה
 בהוציאה דעוצר דאמתים אמתים אמתים ופאנת
 דצווערס צהר אפ
 א בדרעפער א זאן שהי נסאר הי אפ

KLOLY

אורה חיים
 יורה ועק
 מפתח:
 א א א
 א א א
 א א א

זכר
 אצוור
 דרשיאה שאלוקי
 אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים

דדתי ארן העיון בנזוסה אפנאצא א
 אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים

אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים

אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים
 אמתים אמתים אמתים

בס"ד. ר"ד יום ה' כ"ג מנחם-אב, ה'תשי"ט.

למנהלי ארגון "הלל"*

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א: קהילות של ליובאוויטש נתייסדו בארה"ב כבר לפני למעלה מחמישים שנה, והם הזמינו לכאן את כ"ק מו"ח אדמו"ר, כדי להצילו באמצעים מדיניים מפולין שהיתה תחת כיבוש הגרמנים. החסידים בארה"ב פעלו בנושא זה באמצעות משרד החוץ ("סטייט דיפארטמענט"). הם הסבירו למשרד החוץ את המעלות בכך שהמנהיגות שלו תהי' כאן בארה"ב, והצליחו – באמצעות שגרירות ארה"ב בברלין – להביא לעזיבתו את פולין ולביאתו לארה"ב.

יחד עם זאת, הנני סבור, שגם אילו היתה הברירה לבחור בין שני מיליוני יהודים בארה"ב ובין מאה אלף היהודים שהיו אז בא"י, שכבר יסדו שם ישיבות ועניני יהדות – הי' כ"ק מו"ח אדמו"ר בוחר את שדה הפעולה הקשה יותר כדי לפעול בו, ולא את הנוח יותר. האתגר הוא גדול יותר כאן בברוקלין.

שאלה: הרי ליובאוויטש היא תנועה מסודרת ושיטתית, וא"כ מתאים לה יותר להיות בא"י, שבה "האורטודוקסים החדשים" ("ניאו-אורטודוקס")² אינם סובלים חלק מהקשיים שבנ"י סובלים בגלות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אין זה קשור לכך שליובאוויטש היא אורטודוקסית או שהיא תנועה מסודרת ושיטתית; השאלה הנוגעת לענינו היא – אם לבחור מקום שבו אין אחרים שיכולים לסייע, או לבחור מקום שבו אפשר לנוח שתים-עשרה או חמש-עשרה שעות ביום. הדבר אינו תלוי **בעקרונות** שבשמים פועלים, אלא אם האדם מחפש דרך קלה להשתמט מההשתדלות לפעול דבר-מה, ובמשך תקופת זמן מסוימת.

כ"ק מו"ח אדמו"ר חיפש תמיד דבר שקשה להביא לידי ביצוע, דבר שאף אחד לא רצה לעשות מרצונו, והתחיל לפעול בו בצעדים מהפכניים. בשנת ת"ש היתה היהדות האורטודוקסית בארה"ב בירידה, בארץ ישראל – בעלי', ובאירופה – בערך באותה דרגה כפי שהיתה קודם לכן. ולכן, כששמע כ"ק מו"ח אדמו"ר שהחסידים משתדלים להביאו לארה"ב – היתה מחשבתו הראשונה שזהו המקום שבו המרץ שלו יוכל לבוא לידי פועל בתכלית השלימות. ה"ניאו-אורטודוקסי" מנסה להילחם בהתבוללות כשהיא עדיין בבחינת "זרע" בלבד, והרי נקל הרבה יותר

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כפי הרשום בזכרוני, דובר בפגישתנו הקודמת שכל אחד ואחד צריך ללכת "מחיל אל חיל"¹. וכיון שבינתיים עברה שנה, מסתמא כל אחד מאתנו נעשה יעיל יותר. אשמח לשמוע בשורות טובות על ההישגים שלכם.

*

שאלה: תיבת "חייל" פירושה גם איש צבא. האם יש קשר בין ענין זה לענין ההליכה "מחיל אל חיל"?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אכן. חייל חייב להילחם; הוא חייב להתעלות אפילו בניגוד לרצונו.

*

שאלה: מדוע לא בחרה תנועת ליובאוויטש לבוא לארץ-ישראל במקום לארה"ב?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: תנועת ליובאוויטש הגיעה לארה"ב בשנת ת"ש, בזמן שהמנדט הבריטי בארץ-ישראל הי' במלוא תוקפו. כאשר ישנה מדה מוגבלת של אנרגי', והכוונה היא לנצלה בתכלית היעילות – יש להפעיל את האנרגי' במקום שבו אפשר יהי' לנצלה בתכלית היעילות.

שאלה: האם כוונת הרבי היא שכאן ישנם יותר יהודים שיוכלו להיעזר ברעיונות התנועה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בברוקלין ישנה אפשרות גדולה יותר לסייע לאנשים רבים יותר מאשר בתל-אביב.

שאלה: האם זוהי הסיבה לכך שהתנועה בחרה בברוקלין, ולא בעיר אחרת כגון שיקאגא?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הסיבה האמיתית היא משום שכ"ק מו"ח אדמו"ר רצה להיות במקום שבו יוכל להשפיע על מספר גדול של תלמידים, ודבר זה יכול להיעשות בנקל יותר בברוקלין מאשר בבאלטימאר או בשיקאגא.

שאלה: אילולא הי' אז המנדט הבריטי בא"י, האם הי' בוחר ללכת לא"י?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: איני סבור כן. אין שם כל האפשרויות שישנן בארה"ב.

שאלה: האם תנועת ליובאוויטש באה לארה"ב כולה בבת אחת, או שבאו כיחידים?

(* תרגום חופשי מאנגלית. פירסום ראשון.)

בעומק יותר; ואילו כאשר אומרים את הברכה מתוך התלהבות – אזי הדבר אינו משפיע רק על ההבנה, אלא גם על הרגש. ואם התלהבות זו הוא ביתר עומק וביתר חוזק – אזי יכולה היא להביא את האדם למצב של התפעלות עצומה ("עקסטאזי"), עד שהוא שוכח את סביבתו. פירוש הדבר הוא שהאלקות חדרה בכל חלקי האדם.

מצוה יכולה להתקיים גם באופן מוגבל בלבד; אבל כאשר מקיימים את המצוה בתכלית השלימות – אזי הדבר מביא את האדם לידי התפעלות עצומה, והדבר מביא לתנועות הראש, ולתנועות בלתי-רצוניות אחרות, הנעשות תחת השפעתה של המצוה. מכאן נובע הפתגם אודות הבעש"ט⁵, שבכל יום קודם התפלה ה' מתיירא שמא לא יישאר בחיים לאחר פעילות זו.

*

שאלה: שבתי צבי וההולכים בעקבותי השתמשו בתורת הקבלה והסוד כדי להתנתק מקיום ההלכה, מאחר שהם סברו שהקבלה היא הדרך הנכונה עבורם. האם יתכן שזוהי סיבת התנגדותו של הגאון מווילנא לתורת החסידות?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בנוגע להשוואת תנועתו של שבתי צבי לתנועת החסידות – הרי לכל תנועה המתייסדת על-ידי אדם מישראל יש נקודה משותפת כלשהי, שהרי היא נוסדה ע"י יהודי.

שבתי צבי ה' אמנם תלמיד-חכם – לא רק בקבלה, אלא גם בהלכה – אבל לאחר מספר שנים הוא סטה מהדרך הנכונה, ושיטתו הפכה לשיטה שלא זו בלבד שהיא סוטה מדרך היהדות, אלא היא ההיפך הגמור מדרך היהדות.

תורת החסידות והקבלה נקראות בזוהר בשם "פנימיות", ומזה גופא מובן שמוכרח להיות גם ענין של "חיצוניות". הקבלה אינה דבר שאפשר לפרקו לחלקים ולהשליך חלק אחד החוצה; אם מקבלים חלק אחד ממנה – בהכרח לקבל גם את החלק השני. מי שמגיע למסקנא המנוגדת להלכה – פירוש הדבר שהוא סוטה מהדרך.

אדם הגיוני מוכרח להגיע למסקנא שתורת הקבלה והחסידות מוכרחות להתקיים, כי בלעדיהן חסר דבר-מה; והוא הדין בעניננו – שמי שמקבל את תורת הקבלה ושולל את ההלכה, ה"ה שולל דבר שהוא חלק מתורת הקבלה עצמה; הוא שולל את הבסיס שעליו הוא עומד.

הגאון מווילנא לא שלל את הקבלה, שהרי היתה לו

לבטל תופעה מסוימת כשהיא רק בתחלתה מאשר לאחר שהגיעה לצמיחה מלאה.

שאלה: האם הרבי אינו מודאג מהתבוללות?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זהו הענין העיקרי המעסיק אותנו. לפני עשרים שנה היו שלש סיבות להתבוללות: (א) בריחה והשתמטות, (ב) ...³ (ג) הצלה. עתה סיבות אלו כבר אינן קיימות, ולכן ההתבוללות נחשבת כדבר שלילי ע"י כל שלש הקבוצות בין היהודים בארה"ב.

*

שאלה: אבקש מהרבי לבאר את גישתו – הפרשנות של ליובאוויטש – לענין הדביקות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לכל אדם – מצד הקשר שלו עם הקב"ה – אין שום הגבלות על מה שביכולתו להשיג, מאחר שיש ברשותו לא רק הכחות שלו, אלא גם צינור פתוח לקבלת כחות נוספים מלמעלה.

כאשר צינור זה הוא פתוח, הרי זה נקרא בשם "דביקות". אדם יכול להיות במרחק רב מ"תחנת הכח", והוא יכול להתקרב אליו יותר ויותר, עד כדי כניסה ל"תחנת הכח" עצמה, ואז יכול הוא להיעשות חלק ממציות זו שאנו קוראים "הקב"ה". – זוהי תכלית הדביקות.

אין פירוש הדבר שהנפש עוזבת את הגוף, משום שגם הגוף נברא ע"י הקב"ה. לא זו בלבד שהגוף מתקרב אל הקב"ה יותר ויותר, אלא שהוא מאבד את מציאותו בדביקותו באלקות; ויחד עם זאת, מיד לאח"ז יכול הוא לאכול סעודת שבת, ולאחרי הבדלה לצאת לעסקיו וכו'. אין זה דומה ל"נירוואנא"⁴.

במצב של דביקות אין לאדם מציאות משלו, אלא הוא חלק ממציותו של הקב"ה, החודר ומתפשט בכל מציאות האדם בכחו האלקי. התפשטות זו אינה בהעלם והסתרה, אלא היא פועלת בגוף כשם שפועלים הלב, הרגל וכו' ממש.

האלקות חייבת לחדור לא רק במעשיו של האדם, אלא גם בהבנתו ובשכלו. קיום מצוה הוא המעשה עצמו, כמו הנחת תפילין על הראש; אבל אפשר להניח את התפילין על הראש ובאותה עת לחשוב אודות עסקים או "פוליטיקא" ... מצב זה נקרא בשם "מחשבות זרות" – מחשבות שנמצאות בעולם זר.

כמו-כן, אפשר לחשוב על פירוש המלות עצמם, אבל באופן שהדבר נוגע רק להבנה השכלית, ואינו נמשך

בקשיים ובמכשולים. העולם משתנה, גופו משתנה, והדבר מערים בפניו מכשולים; הדרך שלפניו אינה קלה ללכת בה. ולכן, אם אין לו אופי חזק מספיק כדי לומר לעצמו שמחובתו להתגבר על מכשולים אלו – אפילו אם הדבר קשור עם המאורע החשוב ביותר בחייו – נאלץ הוא למצוא משהו כדי להצביע עליו ולהטיל עליו את האשמה, בבחינת "שעיר לעזאזל".

הוא נאלץ לבחור באביו או באמו כדי להטיל עליהם את האשמה, שכן, האדם היחיד שהי' עמו במשך כל ימי חייו הוא ההורה; את המורה הוא מכיר שנה או שנתיים בלבד, ואילו את הקשיים הוא חווה עוד קודם לכן. ולכן, אם יש באפשרותו להפנות אצבע מאשימה כלפי אביו או אמו – אזי בידי אמתלא מושלמת.

עליך להסביר לשומעך את הסיבה האמיתית לכך שהם בחרו את הוריהם כמטרה להאשמותיהם, אבל אין להדגיש נקודה זו יתר על המדה. למחרת, או ביום שלאחר-מכן, תחושת המרירות שלהם תתמעט. אין לצפות מהם לעמוד על רגליהם מיד ביום הראשון ולהכריז "אשמנו".

*

שאלה: מהו ההסבר לעובדה שהבחנתי בה, שהנהגת ליובאוויטש עברה מדור לדור דרך בת ולא דרך בן?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מסתמא כוונתך לאחר הסתלקות בנו של רבנו הזקן. היו לו שני בנים, אך הם הפצירו בחתנו לקבל עליו את ההנהגה.

שאלה: האם המנהיגות נקבעת ע"פ עקרונות ולא ע"פ ירושה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: רק ע"פ עקרונות; רק מי שיש בו ההתאמה והנטי' ("אפטיטוד") בכיוון מסויים. מי שיש לו אב שהקדיש את עצמו כל ימי חייו לעקרונות מסויים, כך שהם חדרו וחלחלו בעצם מציאותו – מן ההכרח שהדבר יחדור ויחלחל גם לרעייתו ולילדיו. כשאדם חדור בעיקרון מסויים, הראשונים שיושפעו מכך יהיו בנו ובתו; ואם הנושא הוא תורה או קבלה, אזי הבן מתאים לכך יותר מהבת.⁷

הסיבה לכך שהבן מקבל עליו את ההנהגה היא – לא מפני שהוא בנו של המנהיג, אלא מפני שיש בו המדה הגדולה ביותר של צדקות, חינוך והתלהבות שקיבל מאביו ומסביבתו, ולכן יש לו סיכוי גדול יותר.

הצמח-צדק הי' יתום החל מהשנה השלישית לחייו, ורבנו הזקן טיפל בחינוכו באופן אישי; ולכן היתה לו

חבורת תלמידים משלו והוא למד עמהם קבלה. דעתו היתה שאין ללמד קבלה לקבוצה גדולה של אנשים, אלא רק לקבוצה נבחרת, משום ששאר האנשים אינם מסוגלים לתפוס את תורת הקבלה, ועליהם להסתפק בהלכה בלבד; אבל גם לדעתו מוכרחת להיות מעליהם קבוצה נבחרת הלומדת קבלה.

שבתי צבי שלל את ההלכה. בזמנו של שבתי צבי היתה קבוצה של כמרים "קתולים" שתרגמו כתבי-יד של תורת הקבלה ולמדו קבלה; אבל לימוד זה אינו נחשב לקבלה יהודית, שהרי ה"קתולים" לא הניחו תפילין, כשם שאדם יכול ללמוד קבלה ב"סורבון", ב"ברוקלין קאלעדזש" או באוניברסיטה אחרת אחרת מבלי להניח תפילין. הקבלה האמיתית אינה יכולה להיות נפרדת מההלכה.⁶

*

שאלה: כיצד עלי להתחיל בהשפעה על התלמידים? האם עלי להתחיל לדבר עמהם אודות התלהבות וכו', או על קיום המצוה בפועל בלבד?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בזמננו יש צורך לבחור לכאו"א גישה המיוחדת לו, ואם אפשר "לתפוס" אותו באמצעות התלהבות ודביקות – יש לעשות זאת באופן זה; אבל העיקר הוא מעשה בפועל, אלא שכל אחד יכול לבחור את הגישה שלו לכך.

אם המשפיע משער שניתן לפעול על קהילתו או על שומעיו ביתר הצלחה ע"י הסברת ענין ההתלהבות – עליו לבחור בדרך זו.

הטעות היא במקרה שהוא מתחיל בענין מסויים, אבל אינו ממשיך ומתקדם הלאה: אם הוא מתחיל בענין המעשה, בקיום המצוה בפועל – אזי החלק העיקרי והחיוני בידו, ואפילו אם לאחר-מכן אוחזת תרדמה את השומעים – הרי השיג כבר את העיקר; אבל אם הוא מתחיל להסביר להם את ענין הדביקות או ההתלהבות, ואז אוחזת אותם תרדמה – לא ידעו אודות החלק החשוב ביותר, שהוא מעשה בפועל.

*

שאלה: אני נתקל במספר גדול של ילדים המביעים מרירות נגד הוריהם. האם יכול הרבי להציע גישה כדי להפוך מרירות זו לאהבה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אף שאין רפואה כללית אחת שתתאים לכל אחד, מ"מ, ישנה נקודה אחת משותפת: כשהילד גדל ומתבגר, מן ההכרח שייתקל בדרכו

מנחם מענדל וחי' מושקא שיחיו קניבסקי

תשעה בני-אדם בדרגת משה רבינו אינם מהווים מנין לאמירת "קדושה", אף שיש בהם כח עצום של איכות; אבל אם ישנה כמות של עשרה יהודים – אפשר לומר "קדושה". ועד"ז אומר המדרש, שבשביל נתינת התורה הי' צורך בשישים ריבוא.

זוהי ההוכחה הטובה ביותר שכמות ואיכות יכולים להשתנות מזה לזה.

אפשרות רבה יותר לקבל חינוך זה, אפילו מבניו של אדמו"ר האמצעי.

הסבר זה הוא עבור אדם משכיל. חסיד צריך לקבל הסבר רוחני יותר: מהותו של "רבי" אינה נקבעת ע"י ענינים מקריים או זמניים, אלא ע"י דברים שלמעלה מאתנו. בנו של המגיד ממעזריטש שימש כממלא-מקומו למשך חמש שנים בלבד, ולאחר-מכן נפטר; הדבר אינו תלוי בענין גשמי, אלא בענין רוחני ואלקי.

*

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הנני מאחל לכם כתיבה וחתימה טובה, ובשנה הבאה אשאל אתכם ביתר תוקף אודות ההישגים שלכם.

שאלה: בכמות או באיכות?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בודאי ידוע לכם הפתגם של איינשטיין⁸, שהכמות הופכת תמיד לאיכות...

ישנו מאמר מעניין במדרש רבה⁹, שאילו הי' חסר יהודי אחד מששים ריבוא שהיו בהר סיני, לא הי' הקב"ה נותן את התורה. לא רק יהודי שבדרגת משה רבינו, אלא אפילו אותו יהודי שהחזיק פסל באהלוי¹⁰ – אם הי' חסר, לא היתה התורה יכולה להינתן.

- 1) תהלים פד, ח.
- 2) כינוי ליהודים שדגלו בשמירת תומ"צ יחד עם מעורבות בחברה הכללית (המו"ל).
- 3) חסר (המו"ל).
- 4) מצב תודעתי של התנתקות מהעולם (המו"ל).
- 5) ראה תומ"מ חי"ח ע' 159. וש"נ.
- 6) חסר קצת (המו"ל).
- 7) כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה אל האשה היחידה שנכחה במקום, ואמר: סלחי לי על כך שאני אומר זאת, שכן אין זה רעיון אישי שלי (המו"ל).
- 8) אלברט איינשטיין, מגלה "תורת היחסות", שגילה שחומר יכול להפוך לאנרגי' (המו"ל).
- 9) דבר" פ"ז, ח.
- 10) ראה שמו"ר רפכ"ד. וש"נ.

צילום משטר של הערב קבלן, הרב בנימין גורודצקי, עבור מכירת החמץ של הרבי

חי' בראשית תעיד עלי באאה צעים איך שלי הסך לאגיו אהנונה הייך ה' שאזאל בן הרב
 ה' צאל האוי צ'ל תיחיסין לכ'ך אצאו'ר הייך ה' אנתם אענצ'ל שליט"א בן הרב ה' לוי יצחק
 צ'ל שניאורסאהן בעצ'ל האצ'ל שנה אה'ל דע'ג ואכירה תלושה באנה האקואכ בלטר אפירה
 שאסר לוי ובעצ'ל שכיבות אנאז'ת בחביבים שהאצ'ל אונח כאן שאקואה בלטר אכירה הנ"ל
 אמרי אני הה"א אס'ן אהאוכר הנ"ל דצ'אן פרעון לא יאוחר אלושה יאם אהר הפסח הא'ל
 באצ'אנים בלי שום טו'א ופ"פ דעו'אם בעצ'ל הנ"ל כפי האשכ'ן אהר האצ'יפה והאשכ'ל
 וחיו'ג זה נבלתי הנגא'ס איז פ"ך אצאו'ר הייך ה' אנתם אענצ'ל שליט"א בן הרב ה' לוי יצחק
 צ'ל שניאורסאהן ור'ארי דאני עה"ה יום י"ג ניסן תשכ"ה פ"ה ביו'ל'ין לוי יו'כ'ך
 ש'אית'ן אלו' דרש'ת' לוי יצחק

תשורה משמחת נישואין - ז' תמוז ה'תשס"ח

צילום מפרטי-כל של שתי איסופות בענייני חינוך שהתקיימו אצל כ"ק אדמו"ר הרי"צ -
הראשונה באור ליום ה', ו' מרחשון תש"ג, והשניה ביום ה' מרחשון תש"ד

ב"ה.

פרטי - כל הועידה אנ"ש שהצביעו לעסוק בענייני חינוך
שהתקיימה באור ליום ה' לך ו' ס"ח תרש"ח.

החלה הועידה היתה בחדרו של כ"ק אדמו"ר שליט"א וכ"ק אד"ש מנה
להנאספים בשיחה מיוחדת בדברי התעוררות ע"ד עבודת חרכצה תורה
במקצוע של חת"ת שבעיר. השיחה של כ"ק אדמו"ר שליט"א נעתק ביחוד.

חלק השני של הועידה התקיימה בביהמ"ד של אדמו"ר שליט"א החת
הנהגתו של הרב האדוקאט ש"י.

נוכחו: הרש"ג הרמ"ש הרב לעו"טין הרבנים סימפסון ריבקיין דו"קאבסאן,
קאזארנאווסקי זאלמאנאח אר"ו גורארי טענפליק בן פעלדמאן, בויטנארטען,
גרינבערג, ר"ל גראנער, ר"א פאריז, ר"ל זילבערשטיין.

הרב האדוקאט מוסר בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א סדר העבודה:

א. כל אחד יקח על עצמו ת"ת א' או יותר לתקום ולרשום בפרטי כל
א"ז ת"ת כהר לעצמו.

ב. סדר העבודה בזה הוא:

1. מחלה לחקור את המצב הרוחני של חת"ת באשר הוא לכל
פרטיו ואח"כ לחשוב עצות ודרכים איך יבוליש להשפיע
להיטיב המצב בחת"ת ולהעמידה על גובהה תראוי. יש
אשר הוא בעצמו יכול להשפיע ויש אשר סוב יוחר להשפיע
ע"י אחר מהמקורבים יוחר להח"ת אשר השפעתו מרובה עליי.
2. אופן העבודה צריך להיות בחשאי ובדרך מישרים כחשכל
ודעת ולפעמים גם מנהלי חת"ת אינם צריכים לדעת אשר
יש מי שבהוץ שמתעניין בהסבת מצב חת"ת.
3. כעבור איזה שבועות ידרוש כ"ק אדמו"ר שליט"א דו"ת מכל אחד
מפעולתו ועבודתו כהח"ת שבחלקו.

הנאספים הסכימו ליקח לעבודתם חת"ת דלהלן:

ר"ס גראנער: ח"ת הפארה הנרא 425 האתארד עת. ברוקלין נ"י.
הר"ז גורארי: ח"ת ישיבה ר"מ ראזענבלאט 184 הענרי סט. נויארק, נ"י.
הרב פעלדמאן: ח"ת סי - געיס ברוקלין נ"י.
הרב גרינבערג: ח"ת 49 סטריט קארנער 18 עת. ברוקלין (של חותנו הרב גראטס
הרב דו"קאבסאן: ח"ת 96 סטריט אנד קלארקסאן עת. ברוקלין נ"י.
הרב מענפליק : ח"ת של הרב גלאצער וח"ת של הרב כהנא בנוארק, נדז.
הרב בן : ח"ת של הינרייט סטריט ועוד א' בנוארק נדז.
הרב ריבקיין : ח"ת בני ישראל לינדען בולד. 9 עת. קארנער 46 סטריט ברוקלין
הרב סימפסון : ח"ת של הרב קאמלאן 58 סט. אנד 16 עת. ברוקלין נ"י.
ר"א פאריז : ח"ת דוואיש מענטער אח בארא פארק 49 סטראט אנד לארט האמילטא
הרב קאזארנאווסקי: ח"ת בני ישראל בענסאן עת. אנד בעי 28 סטריט, ברוקלין, נ"י.
ר"מ זילבערשטיין: ח"ת וישיבה קראון הייטס (של הרב בויטעל)
הרב זאלמאנאח : ח"ת יאנג איזראעל איסט. פארק"י וח"ת קינגסטאן (הרב קופיעצקי
הרב בויטנארטען: ח"ת עמפ"ער בולווארד
הרב לעו"טין : ח"ת רבנו שמחה הכהן (הרב הערשקעוויטש) וח"ת מגדל ציון בבראנק
(של הרב פוטערמאן)

5577 וויליאם : חת"ת "אמנו" ואל"ג" קהילה (עלן ק"ל) 13 א. 48 ס. 5.

א. חת"ת העניין גמילה (על)

מנחם מענדל וחי' מושקא שיחיו קניבסקי

ס ר ט י - כ ל

אסיפת המצביעים (כת ב'), יום ה', ר' חשרן, תשי"ד

א. האסיפה אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א,

ביום ה', ר' מרחשון, תשי"ד, נקראה אסיפה בחדר כ"ק אדמו"ר שליט"א של המצביעים (כת ב' - בעלי-עסק כו'), בשעה 9 ערב.

נוכחו: הרמ"ש, תרחמ"א חדקוב, ר' יוחנן גורדון, הר"ש לויטין, תד"א סימפסאן, ר' דובער חסקינד, ר' אברהם זיסקינד, ר' אברהם פאפאק, ר' אלי' נחום שקליאר, ר' מ"מ קונין, ר' אלכסנדר ריינין, ר' בנימין לויטין, ר' ג'סון מינדעל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א פתח ואמר כי תכלית האסיפה שקראק אותה היא להוציא לפועל מה שהחלו לעשות ע"י ההצבעה בשמחת תורה, וכי תפקיד חברים הקרואים לאסיפה זו יהי' מקצוע הינוך הבנות. פרטי דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א, כתובים לחד, כפי אשר נרשמו ע"י אחד מהשומעים.

ב. האסיפה בבניה"מד של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

האסיפה הנ"ל נמשכה, אחרי צאת החברים מלפני כ"ק אדמו"ר שליט"א, בבניה"מד של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ותרחמ"א חדקוב הי' היו"ר.

נספת לאסיפה זו החבר ר' גרשון העלמאן, (שאחר לאסיפה הנ"ל).

היו"ר רחמ"א חדקוב מבאר תכנית העבודה של המצביעים בכת זו, ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, היינו:

המטרה: לפעול במקצוע הינוך הבנות, אשר הוזנח מאד בארץ זו. אופן העבודה: החברים יתחברו זוגות זוגות, וישתדלו לצרף לעבודתם מכין חוגיהם.

כל זוג בוחר לו איזה שכונה ושם לו למטרה לפתוח שם בי"ס לבנות. תוקר ודורש לתנאי המקום: א) למצוא מקום מתאים ללמוד, אם באיזה בית-כנסת או איזה מקום בשכר-דירה; ב) בדבר השגת מורה, ג) סידור התקציב ואופני רכישת הכנסה, אם מאיזה נדיב אשר יאות להחזיק את כל ביה"ס לשנה לז"נ מי מקרוביו, אם ע"י השגת תמיכות קטנות או גדולות מכמה נדיבים; ובמקום שהתלמידות בנות אמידים, אפשר להשיג עכ"פ חלק מהוצאה מההורים.

אחרי חקירה ודרישה בשכונה הנ"ל באים שני החברים האלה ומרציאים על המצב להנהלת הטל"ח, אשר מצדו יעזור ככל האפשר בהגשמת הרעיון, בסידור תכנית הלימודים וכדו'.

אבל בעיקר הזוג של החברים, הם הם האחראים בעד הוצאת הנו"ן לפועל, והגם שיכולים וצריכים לצרף אליהם כמה וכמה אנשי-מעשה, בכ"ז עליהם לדעת כי הם "הגנרלען" בכל הדברים הנוגעים לאופן העבודה הנ"ל.

ההתחלה צריכה להיות קטנה, בהשגת תלמידות לכתה אחת אחר שנים אשר מורה א' תספיק להן.

כמספר הזוגות יהי' מספר בתי הספר לבנות אשר צריך ליסד, וכ"א צריך להתחיל בעבודה מיד, וכאשר אינה זמן ידרוש כ"ק אל"ש דו"ח מהנעשה.

אחרי דין ודברים בין חברי האסיפה, נתחווירו הדברים כל צרכן, ונעשו זוגות אלו: א) ר' דובער חסקינד ומר העבער. ב) ר' אלכסנדר ריינין ור' אברהם פאפאק, ג) ק' בנימין לויטין ור' גרשון געלמאן.

שאר החברים הנשיחו לעיין בדבר יסוד זוג' ובאיזה אופן יוכלו לעשות ולפעול במקצוע זה - הינוך הבנות - ככל האפשר.

לזכות

החתן התמים הרב **מנחם מענדל** שי

והכלה המהוללה מ' **חי' מושקא** תחי'

קניבסקי

לרגל נישואיהם בשעתומו"צ

יום חמישי ז' תמוז ה'תשס"ח

נדפס על-ידי הוריהם

הרה"ח הרה"ת ר' **אהרן יצחק** וזוגתו מרת **חנה** שיחיו

קניבסקי

הרה"ח הרה"ת ר' **ישראל מנחם מענדל** וזוגתו מרת **אסתר בדנה** שיחיו

גרונו

וזקניהם

הרה"ח הרה"ת ר' **אליהו פרץ** וזוגתו מרת **רייזל** שיחיו **זילברשטרום**

הרה"ח הרה"ת ר' **יוסף שיחי' קניבסקי**

הרה"ח הרה"ת ר' **חיים שמואל מנחם מענדל** וזוגתו מרת **רחל** שיחיו **ליברוב**

הרה"ח הרה"ת ר' **יהודה ליב** וזוגתו מרת **יהודית** שיחיו **גראנער**